

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 18 • год. CIII • 26 септември 2024 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

СЛОВО НА
ИВАНКА МЕЧЕВА,
СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ТЖСБ, ПРОИЗНЕСЕНО
НА НАЦИОНАЛНИЯ
ТРАКИЙСКИ
ЖЕНСКИ СЪБОР –
ПОКЛОНЕНИЕ В АВРЕН

На стр. 2

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪБОР-ПОКЛОНЕНИЕ В АВРЕН

Тракийци се поклониха пред паметта на жертвите

И тази година Крумовградското село Аврен като свято място на паметта, събра тракийци и потомци на тракийски бежанци за почит пред паметта на убитите през 1913 г. 42 български жени и деца, бежанци от опожареното село Манастир.

Поклонението в Аврен част от паметта за Тракия и от паметта за България.

Организатори на традиционния събор-поклонение са Съюзът на тракийските дружества, Тракийският женски съюз при СТДБ, Община Крумовград и кметството в село Аврен.

В събора участваха председателят на СТДБ Красимир Премянов, Краснодар Беломорски, зам. председател на ЦР на СТДБ и председател на Софийското тракийско дружество, членовете на Върховния комитет: Иванка Мечева, съпредседател на

Тракийския женски съюз при СТДБ, д-р Ваня Иванова, главен редактор на в. „Тракия“, Мариана Ликова, председател на ТД „Тракийско сърце“ в Кърджали, Иван Мамирив, председател на Тракийско дружество „Тракия – 1922“ в Крумовград, Ангел Коджаманов, Веселин Костов, Неждие Акиф, заместник кмет на Община Крумовград, Милена Алекова, кметски заместник на с. Аврен, Цвета Караянчева и политически лидери от Кърджали, тракийци и жители на Аврен. Програмата започна със заупокойна молитва в памет в памет на избитите жени и

деца от село Манастир, отслужена в църквата „Свети Иван Рилски“ в Крумовград и продължи пред паметника на избитите жертви в село Аврен. Кметът на селото Милена Алекова откри събора и приветства гостите.

Председателят на СТДБ Кр. Премянов поднесе благодарност на Община Крумовград и на кметството в с. Аврен за доброто сътрудничество, на всички тракийци и гости, уважили този паметен ден. В словото си той подчерта, че трагичната съдба на жените и децата, избити в землището на с. Аврен, е част от мъченическата история на тракийци,

която трябва да се помни и почита, защото е част от българската памет. „Тук сме, за да отдадем своята почит пред саможертвата в името на православната вяра, българската идентичност, рода и родината България“, заяви председателят на СТДБ

Иванка Мечева – съпредседател на Тракийския женски съюз при СТДБ, произнесе слово, чиито текст може да прочетете на с. 2 във вестника.

Приветствено слово от името на кметицата на Об-

щина Крумовград Себихан Мехмед прочете зам. кметът Неждие Акиф. Поздравителен адрес изпрати и ръководството на „Дънди Прешъс Метал“.

Пред паметника на избитите жени и деца бяха поднесени венци и цветя от Съюза на тракийските дружества в България, Тракийския женски съюз при СТДБ, ТНИ, Община Крумовград, кметството на село Аврен, тракийските дружества – членове на СТДБ, от обществени организации, от всички официални гости и признателни потомци.

НАЦИОНАЛНО ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ

ДЕН НА ТРАКИЙСКАТА ПАМЕТ

ПОКАНА

Уважаеми/а

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА
В БЪЛГАРИЯ И
ОБЩИНА МАДЖАРОВО

Ви канят да присъствате на
НАЦИОНАЛНОТО ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ
посветено на 111-та годишнина
от разорението на тракийските българи
28 септември 2024 г.

Кмет на Община Маджарово:
Ерджан Юсуф

Председател на СТДБ:
Красимир Премянов

ПРОГРАМА

- 11:00ч. - Тържествено възпоменателно поклонение със заупокойна молитва пред Пантеона на загиналите тракийци в Мемориалния комплекс.
- 12:00ч. - Поднасяне на цветя пред паметниците на войводите Димитър Маджаров, Руси Славов и Капитан Петко войвода.
- 12:20ч. - Изложба на Тракийския научен институт и СТДБ "Бележити годишнини в тракийското движение"
- 12:30ч. - Концерт на ПАНПТ „Китна Тракия“ към ТД „Георги Сапунаров“- гр.Хасково на централния площад в гр.Маджарово.
- 18:30ч. - Концерт на Формация „Фолклорен низ“ със солисти Елена Беделева и Филип Марков на централния площад.

ВРЕМЕ ЗА АБОНАМЕНТ 2025 г.

Ако не сме ви разочаровали и вярвате, че „ТРАКИЯ“ е Вашият вестник, във всяка пощенска станция или в офисите на ДОБИ ПРЕС може да се абонирате. Цената на 1 бр. е: 1 лв.

Стойността на годишен абонамент за 24 бр. е: 24.00 лв.

КАТАЛОЖНИЯТ НОМЕР НА В. „ТРАКИЯ“ Е 759.

Тракийската кауза заслужава Вашата подкрепа.

Два пъти в месеца очаквайте в. „ТРАКИЯ“

СЛОВО НА ИВАНКА МЕЧЕВА, СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТЖСБ, ПРОИЗНЕСЕНО НА НАЦИОНАЛНИЯ ТРАКИЙСКИ ЖЕНСКИ СЪБОР – ПОКЛОНЕНИЕ В АВРЕН

Скъпи тракийци,
Уважаеми жители и гости на с. Аврен,

Отново в меката септемврийска утрин, в навечерието на един от най-големите български празници, свързан със съвременната история на Родината ни, сме се събрали в родопско село Аврен. На днешния ден България се олицетворява от Аврен.

В навечерието на 22 септември – датата, на която през 1908 г. е обявена българската независимост, пред паметника в това китно родопско село, нека си припомним думите на тракиеца Никола Инджов:

„Родината в човека е по-необятна от родината в пространството! В пространството родината може да се загуби. Това е страшно. Но е още по-страшно, ако родината престане да съществува в човека, ако изчезне от него или ведно с него“.

С тези свои думи тракийският поет ни напомня, че Родината е преди всичко памет. Ако сред нас се настани забравата, Родината изчезва. Ако забравим миналото, ще изтрием и Родината.

Днес, тук са се събрали представители на различните авренски родове за ежегодния събор на селото (родина идва от „род“). Ще има радостни срещи на близки хора, които не са се виждали с месеци. Заедно с тях, тук сме и ние, тракийци от различни краища на страната, които нямаме родови връзки с Аврен. Тук сме за ежегодния събор-поклонение пред паметта на 42 жени и деца от с. Манастир, организиран вече 22 години по идея на Тракийския женски съюз към Тракийската организация.

На това свято място сякаш отново чувате стиховете на поета, напомнящи за злодеянието през 1913 г.:

„Слушайте, вижте и запомнете!
Вашият спомен се вдига с вик
От черната пропаст край Мъгленик
И иде в днешния скръбен час...
Търси душите ви! Търси вас!
Ето го спомена, той ви зове!“

Тази година се навършват 110 години от трагедията, завършила в урвите на местността Думанли. Събитията, които днес ни събират – празникът на Независимостта, родовите срещи, споменът за мрачните събития от 1913 г. – всичко това е нашата Родина, защото Родината е преди всичко памет. За да я има Родината трябва да пазим историята на рода, която днес се съхранява чрез родовите срещи. За да я има Родината сме длъжни да съхраняваме и всеки спомен, свързан с нейната история и с раните, които тя е понесла.

Събитията при Мъгленик от 1913 г. поражда мъка и тъга. Те са част от раните, които е преживяла Родината ин. Тези рани болят все още, но трябва да се помнят.

В края на миналата година излезе една книга на Захари Карабашлиев „Рана“. Това е книга за раната, която са оставили събитията от 1913 г. в тракийската душа и в нашата история. Това е книга, която не може да остави никой читател равнодушен пред трагедията на бежанците от Тракия. В нея потомците на тракийските бежанци ще могат да открият историите, които са чували, истории за изоставени деца по бежанския път, за пребити и убити майки и бащи пред очите на децата им, за кървавата река Арда, за сълзите в очите на българските войници, които така и не получават заповед да преминават реката, за войводите Маджаров и Руси Славов. Това е книга за една незараснала рана на нашата Родина, за която никой не иска да пише и разказва, освен потомците. В тази книга тракийци могат да открият своите баби и дядовци. Част от събитията, разиграли се през 1913 г., е и трагедията на жените и децата, чийто имена четем на паметника в село Аврен. Много малко са сведенията за това, което се е случило. Знаем само няколко факта. След като са се почувствали, макар и за кратко свободни, манастирци отказват да предадат отново своето село и домовете си на предишните господари. Когато разбират, че нямат сили да победят, те изкарват жените и децата от селото и всички успяват да се укрият за почти месец от преследвачите. Трагедията започва след като биват открити. Пленени са 50 души, от които 42 жени и деца са отведени някъде и месеци наред за тях няма никакви сведения. Роднините им започват да ги търсят, като се обръщат към посолства и консулства на

различни държави.

В началото на 1914 г., през м. февруари, е публикувано съобщение в брой 4150 на вестник „Мир“ за открити трупове на избити и захвърлени жени и деца в урвата край с. Аврен, в местността „Думанли“. Избити и захвърлени жени и деца! За да няма свидетели, за да няма свидетелства. Това са фактите, които се превръщат в рана. Рана за съпрузите и живите деца, рана за селяните, рана за авренци, които са разбрали първи за трагедията, рана за цялата страна, която е изтръпнала от ужас.

Споменът за тези събития живее толкова години. За жените и децата от Мъгленик споменът в първите години се поддържа от роднините. След това жителите на с. Аврен решават да издигнат паметник в селото за да се помни случилото се. Започва събиране на средства за паметника чрез специална подписка през тридесетте години на миналия век.

Със съдействието на българската държава в Аврен е издигнат паметник, който е открит на 17 октомври 1964 г.

На 23 март 2001 година. Тракийският женски съюз предлага на Съюза на тракийските дружества в България да се вземе решение за организиране на Национален тракийски женски събор в с. Аврен. Решението е подкрепено от Централното ръководство на СТДБ и оттогава всяка година тракийци от цялата страна се събират за поклонение и почит пред невинните жертви.

И тази година ще сведем глави пред жертвите, ще положим цветя пред техния паметник и ще предадем на младите поколения паметта за събитията край Аврен и за прокудените тракийци. Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският женски съюз с дейността си поддържат жива паметта за Тракия като неразделна част от паметта за България – със съборите-поклонения на Петрова и Илиева нива, в Аврен и Маджарово, с фолклорните тракийски събори, като „Богородична стъпка“, с Националните хайдушките празници в Чепеларе и др.

Ние, тракийци, помним думите и заветите:

„Нашата памет е нашата мъка!“ (Никола Инджов).

„Хора, само едно запомнете:

Не забравяйте, но не мъстете!“ (Ивайло Балабанов).

Поклон пред паметта на жените и децата от Манастир!

Да ни е честит и Националният празник на България!

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА УЧЕНИЦИ

НА ТЕМА: „ДА ОСТАВИШ СЛЕДИ ВЪВ ВРЕМЕТО“

Интервю на М. Василев с д-р Ваня Иванова,
Главен редактор на в. „Тракия“
БНР – Радио Стара Загора, 14 септември 2024 г.

Визитка: Ваня Иванова е магистър по история и философия от СУ „Св. Климент Охридски“, доктор по политология на УНСС. Професионалната ѝ биография е свързана с преподавателска дейност в български учебни заведения, сред които СУ „Св. Климент Охридски“. Творческата ѝ дейност включва монографии, студии в научни списания, публицистични статии в периодичния печат и участия в телевизионни предавания, чиито основни теми са свързани с тракийската кауза и с проблемите на българския преход след 1989 г. От 2021 г. е главен редактор на вестник „Тракия“.

Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт обявиха конкурс за ученици на тема: „Да оставиш следи във времето“. Ще Ви помоля да запознаете по-подробно нашите слушатели с конкурса.

В. Ив. Използвам повода, за да поздравя всички ученици с новата учебна година, да им пожелаем здраве, желание да придобиват нови знания и да вярват в силата на просветата. С уважение и най-добри пожелания се обръщам и към учителите, посветили своя труд, талант и усърдие на образованието и възпитанието на младите хора – една изключително отговорна, благородна и достойна мисия.

През 2024 г. се навършват 180 години от рождението на Капитан Петко войвода, 100 години от създаването на Тракийския младежки съюз и 90 години от основаването на Тракийския научен институт. На тези годишнини е посветен обявения от СТДБ и ТНИ Национален ученически конкурс за разказ и есе на тема: „Да оставиш следи във времето“.

Какви са целите и регламента на конкурса?

В. Ив. Конкурсът има за цел да насърчи младите хора да направят проучвания, посветени на живота и делото на Капитан Петко войвода, както и на видни личности, учени и интелектуалци, работили за Тракийската организация, Тракийския младежки съюз и Тракийския научен институт като: Христо Караманджуков, Иван Орманджиев, акад. Димитър Михалчев, Димитър Попниколов, Стою Шишков, Стоян Мавродиев, Георги Попаянов, проф. Стайко Трифонов, Иван Попвасилев, Никола Спириков и др., както и да стимулира интереса на учениците за съхраняване на паметта за историята на тракийските българи и техните водачи.

В конкурса могат да участват ученици на възраст от 14 до 19 години от всички видове образователни институции в страната и в чужбина. Всеки кандидат може да участва с до 2 творби – по една за двата жанра. Творбите не трябва да са участвали в други конкурси. Текстове трябва да са написани, съобразно нормите на книжовния българ-

ски език и да са с обем до 15 стандартни страници (1800 знака на страница) или до 27 000 знака (с интервалите). **Крайният срок за изпращане на разработките е 30 септември 2024 година.**

Какви са критериите за оценка и наградите за най-добре представилите се?

В. Ив. Конкурсните творби ще бъдат оценявани от жури, включващо имената на изявени български изследователи – членове на Тракийския научен институт като член кор. проф. Васил Проданов, проф. Св. Елдъров, доц. д-р Ваня Стоянова и др. Критериите за оценяване на разработките са исторически познания, езикова култура, стил, авторски подход и интерпретация, оригиналност и творческо мислене.

Организаторите са предвидили няколко награди за най-добре представилите се участници: Голяма

награда на името на журналиста Тодор Коруев – статуетка, парична награда и грамота, както и три допълнителни награди – I, II и III. Наградените творби ще бъдат публикувани във в. „Тракия“. Резултатите от конкурса ще бъдат обявени на сайта на Съюза на тракийските дружества в България и във вестник „Тракия“ до 15 ноември 2024 г.

Текстовете на електронен носител трябва да се изпращат на e-mail на СТДБ:

stadb_sofia@abv.bg или на пощенски адрес:

Съюз на тракийските дружества в България

ул. Стефан Караджа № 7А

гр. София – 1000

Поканили сме всички ученици да участват в конкурса и им пожелаваме успех! До нови срещи в ефира на БНР.

ФОРМУЛЯР ЗА УЧАСТИЕ В НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА РАЗКАЗ И ЕСЕ НА ТЕМА: „ДА ОСТАВИШ СЛЕДИ ВЪВ ВРЕМЕТО“

ИМЕ, ПРЕЗИМЕ, ФАМИЛИЯ:.....
(на участника в конкурса)

ТЕЛЕФОН И ЕЛ. ПОЩА ЗА ВРЪЗКА:
(на участника в конкурса)

ВЪЗРАСТ..... **КЛАС** ...
(на участника в конкурса)

УЧИЛИЩЕ, ГРАД:
(на участника в конкурса)

УЧИТЕЛ КОНСУЛТАНТ:
(трите имена, телефон и ел. поща на учителя консултант)

ЗАБЕЛЕЖКИ:

При използване на сюжет или композиция от популярни или публикувани произведения, участникът е задължен да отрази това обстоятелство в Раздел „Забележки“.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА РОДИТЕЛ

Аз, долуподписаният/ата.....
(трите имена на родителя)

Родител на.....
(трите имена на детето, ученика) заявявам своето съгласие, че:

- с участието в конкурса, авторските права върху творбата на моето дете се предоставят на организаторите;
- творбата, която участва в конкурса няма да бъде връщана на автора;
- с явяването за получаване на награда участниците и техните родители се съгласяват да бъдат заснемани и материалът да бъде излъчван/публикуван в публичното пространство без каквото и да е допълнително възнаграждение от страна на организаторите;
- предаденото произведение може да бъде сканирано, снимано, публикувано и използвано в различни издания и медии, свързани с интернет страници и други некомуercialни материали и мероприятия за целите на конкурса;
- предоставям доброволно и давам съгласието си личните данни на детето ми да бъдат използвани при обявяване на резултатите от конкурса.

Дата:

Подпис:

Населено място:

МАГИЯТА НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР, ПРЕДСТАВЕНА В ПОМОРИЕ

ХРИЗАНТЕМА КАРТАЛОВА

На 7 септември 2024 г. в град Поморие се проведе концерт под надслов „Група „Тракийка“ и приятели“. Той бе посветен на 30-ата годишнина от създаването на тракийско дружество „Одринска епопея“ – Поморие и 25-ата годишнина от сформирването на певческа група „Тракийка“.

В началото с едноминутно мълчание бе почете паметта на тракийците, които вече не са между живите, но винаги ще бъдат с нас – членове на Управителния съвет на дружеството, както и създателките на певческа група „Тракийка“.

С бурни аплодисменти беше посрещната г-жа Елена Мурджева – Почетен Председател на тракийското дружество в Поморие. Тя начерта пътя на дружеството и е негова пътеводна светлина.

В тържествения концерт взеха участие дамите от група „Тракийка“ с ръководител г-жа Дора Арбова. Прекрасното изпълнение беше аплодирано силно от публиката. Удивлението на всички предизвикаха солистите на групата – г-жа Златка Драгиева и г-н Георги Драганов и великолепните Руска, Ваня и Катя Христови – трио Христови. Те бяха наречени от водещата „сладкогласните чучулиги“ на Георги Драганов.

Мъжката фолклорна група от с. Росен с ръководител г-н Виктор Киров завладя сърцата на всички с красивото изпълнение на тракийски песни, с усещането за силата на българския дух и оптимизъм.

Своя красив музикален поздрав поднесе и на-

роден хор „Трепетлика“ при Център за подкрепа на личностното развитие гр. Бургас с художествен ръководител г-жа Пепа Запрянова и диригент – г-жа Десислава Митева. Хор „Трепетлик“ е носител на голямата награда на тазгодишния събор „Гергьовден“ – Поморие. Възторг и възхищение предизвика това изпълнение на хора. Високият професионализъм и красотата завладяха всички.

Вълнуващо бе и участието на вокалната група при Детско – юношеския фолклорен ансамбъл „Българче“ град Велико Търново с ръководител г-жа Галина Иванова. Децата предадоха на публиката своята любов към народната песен и душевната наслада, която носи тя.

Жизнерадост, бодрост и красота изпълниха залата с участието на фолклорен танцов ансамбъл „Раковина“ при Общински детски комплекс град Поморие с ръководител г-н Владимир Данаилов.

На финала водещата на концерта и Председател на ТД „Одринска епопея“ град Поморие, г-жа Ана Тодорова, прочете получените поздравителни адреси от Председателя на Съюза на тракийските дружества в България г-н Красимир Премянов и от г-н Иван Алексиев – кмет на Община Поморие. Г-жа Тодорова изказа благодарност на всички участници, приятели на тракийското дружество и гости. Пожела им здраве и бъдещи успехи в работата за утвърждаване на българския дух.

Всички сме убедени, че „там, където традицията е жива, коренът не съхне“.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „ТРАКИЯ“ В КРУМОВГРАД

На 20 септември в Крумовград беше представена Енциклопедия „Тракия“, издание на Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт.

Домакини на събитието бяха тракийци от ТД „Тракия 1922“, с председател Иван Маширев. Специални гости на представянето бяха председателят на СТДБ Красимир Премянов, зам. председателят на ЦР на Съюза и председател на софийското дружество Краснодар Беломорски, Иванка Мечева – съпредседател на ТЖС при СТДБ, Неждие Акиф, заместник кмет на Община Крумовград, ръководството на НЧ „Хр. Ботев – 1914“, Крумовград, тракийци и съмишленици на тракийската кауза от Крумовград.

Пред препълнената зала за съдържанието на двата тома говори д-р Ваня Иванова, която благодари на ръководствата на СТДБ и ТНИ за подкрепата и насърчаването на издателската дейност. Тя подчерта, че чрез своята многообразна дейност двете организации са се утвърдили като институции за съхранение на паметта и българската идентичност, което е и основното послание на Енциклопедия „Тракия“.

Д-р Ваня Иванова акцентира на писаното слово, оставащо в библиотеките, които и в бъдеще ще продължат да бъдат образователни институции, даващи разнообразни възможности на хората за общуване с историята и познанието, ще бъдат онзи информационен център, от който всеки ще може да получава разнообразна, подредена, но и научнообоснована информация, каквато предлага Енциклопедия „Тракия“, предоставена на библиотеки в страната и в чужбина. Затова тя оцени публикуването и разпространението на Енциклопедията като изключително полезна и родолюбива дейност.

Присъстващите бяха запознати с авторите и с редакционна колегия на Енциклопедията, включваща имената на изявени български учени като: акад. Георги Марков, чл. кор. проф. Васил Проданов, чл. кор. проф. Иван Гранитски, чл. кор. проф. Георги Михов, проф. Стати Статев, проф. д-р Иван Маразов, доц. Геноева Михова, и с авторите на двата тома.

Автори на т. I са изследователите: професорите Светлозар Елдъров и Боряна Бужашка, доц. Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванова, Мария Левкова-Мучинова, Кръстьо Йорданов, Стефан Шивачев, Василка Ташкова, Иванка Мечева и Стоян Райчевски.

Том I беше представен на гостите като научно-справочно издание, което предоставя информация за българското национално движение в Тракия от Възраждането до наши дни, различните форми на неговата организация, промените в целите, личностите и общностите, участващи в този процес, обхващащ няколко времеви периода. Първият период: Възраждането и стремежа за освобождение. Вторият период: борбата за освобождение на тракийските българи и Одринската елопея. Третият период: прогонването и избиването

на хиляди тракийци и съдбата на оцелелите след Балканската и Първата световна война, включително до наши дни.

Присъстващите в залата бяха запознати и с том II, който е посветен на етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. Д-р Иванова представи неговите автори – изследователите Стоян Райчевски, доц. д-р Валентина Ганева-Райчева, д-р Ваня Иванова, доц. д-р Наталия Рашкова и доц. д-р Георги Митринов, които в своите разработки са представили поминъка на българите в Тракия, тяхното народно облекло, календарните им

изпълнители, читалища към съществуващите тракийски дружества, песенните и танцови фолклорни състави, чрез които тракийци съхраняват и разпространяват богатото фолклорно наследство, и участват в Национални и Регионални тракийски фолклорни събори, по време на които предават традиции, ценности и уроци по родолюбие на младите хора.

Енциклопедия „Тракия“ беше определена като уникално издание, чрез което са реализирани мечтите на много поколения тракийци, работили в Тракийската организация и в Тракийския научен институт.

обичаи и жилищната архитектура, говорното богатство на българите от Южна Тракия, Странджа и Родопите, словесното им фолклорно творчество чрез приказната и неприказната проза, фолклорната музикална култура, изтъкнати записвачи и учени етномузиколози, музикални

Беше подчертано, че тя се отличава от други академични енциклопедии, които обясняват фактите телеграфно и със съкращения – подход, който авторите на Енциклопедия „Тракия“ са се опитали да избегнат, и са се постарали тя да бъде написана на увлекателен книжовен и достъпен за читателите език, основавайки се на архиви и документални свидетелства. По съдържание и фактология изданието отговаря на критериите за научност и по това прилича на други енциклопедии. Специално внимание беше отделено на превода на том I на английски език, който е изпратен до чуждестранни библиотеки, до посолствата на европейските държави и до страните членки на Съвета за сигурност на ООН. Прежеждането, издаването и разпространението на английски език, благодарение на далновидността на ръководството на СТДБ и персонално на председателя Красимир Премянов, е сериозно постижение. Защото на практика това издание е достъпно до 2 милиарда души по света, говорещи английски език, като за 375 милиона от тях той е роден. Целта е истината за геноцида над тракийските българи да достигне до учените, политици те, дипломатите и световната общественост с надежда, че той ще бъде осъден, и за да се припомни, че тракийският проблем, който повече от 100 години чака своето решение, има и международни измерения.

В края на промоцията д-р Иванова подчерта, че със своето богатство от информация Енциклопедия „Тракия“ представлява интерес за читателите. Доказателство за това е, факта че първоначалният безплатен тираж, предназначен за Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, за депозитарните библиотеки в страната и чужбина, за държавни институции и посолства, за тракийските дружества в страната, е изчерпан. Наложило се е допълнително допечатване на т. I и II, които са предназначени за продажба.

Комплекти от Енциклопедията бяха дарени на библиотеките към Тракийското дружество и към НЧ „Хр. Ботев – 1914“ в Крумовград.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ – ВАЯТЕЛЯТ НА СЛОВОТО

105 години от рождението на големия писател

ПРОФ. Д.Н. ИВАЙЛО ХРИСТОВ

Николай Хайтов е сред малцината български писатели, които са с мисия в културата. Творец, който от първата до последната си книга отстоява своите убеждения, последователен и в успехите, и в грешките си, без да се съобразява с конюнктурата и със силните на деня. След Иван Вазов Николай Хайтов е най-българският писател. Той пишеше само за България и българите, никога не се изкуши да излъже в литературата и да тръгне по пътя на съглашателите. Няма негов текст, който да не е свързан със съхраняването на духовната и физическата цялост на Родината. В редица свои статии и интервюта Николай Хайтов открито заявява, че е родолюбец, патриот, националист: „и преди, и сега“, че това е „нормалното му агрегатно състояние“. Възпитан в обич към България, при него патриотизмът е съдба, израз на родолюбие и гореща любов към отечеството, към българския народ и българската земя. На върха на ценностната му система е обичта към родината, а способността да пожертваш нещо от себе си за отечеството - висша добродетел. Неколкократно той е споделял: „Не се отказвам от вярата си в звездата на България, от убежденията си, от истината, на която служа и която осмисля живота ми. Ще направя всичко, за да остана верен на себе си. Това, макар и скъпо да се заплаща, ми осигурява чисто сърце.“

Огромното по обем и разнообразие художествено наследство на Николай Хайтов е удивително монолитно като мисъл, чувство, етика, естетика. На визитната му картичка може да се запише: поклонник на природната красота вдъхновен ваятел на изящното слово, родолюбец, радетел на традиционни народностни ценности, привърженик на един благороден консерватизъм, който предизвиква уважение. Неговото кредо под заглавие „Десет божии заповеди за писателя“ е записано в дневника му от 8 април 1974 г. Там, между другото четем: „Обичай хората въпреки техните грехове и се опитвай да видиш в тях добро! Ако не го откриеш, измисли го!“; „Бъди верен на себе си и на никого друго!“; „Вярвай в оправянето на света въпреки всички доказателства на историята за обратното!“; „Не пожелавай друга власт освен тая, която ти дава писането, защото пътищата на властта и на творчеството са противоположни!“ Николай Хайтов, като истински радетел на божието слово, следва тези скрижали и ги завеща на потомците.

Както справедливо бележи литературният критик и историк Петър Велчев, Николай Хайтов безспорно има щастлива творческа съдба, но истината е, че той се самосъздава благодарение на своя корав, суров характер, силен инстинкт за живот, неподобно трудолюбие и несломим оптимизъм. При това става дума не само за реализиране на дадена свише художническа дарба, но и за отстояване на мирогледни и социални позиции, което не е лесна работа. Спираловидно е развитието на феномена Хайтов в нашата култура и литература. Започнал като добър очеркист в сп. „Наша родина“, той се изявява като автор на краеведски монографии и пътеписи, достига безспорни чисто литературни върхове в есеистиката на „Шумки от габър“ и в белетристиката на „Диви разкази“, за да се насочи към биографични очерци за бележити исторически личности, а след това задълго се отдава на една публицистика от висок ранг, посветена на парещи теми: чистота на езика, трусове на екологията, съдбата на българите мохамедани. В нея той влага страстните си вълнения по повод недъзи, от които обществото ни не е спряло да страда, споделя тревоги за съдбата на българския език, подлаган на всякакви злоупотреби, разочопля тъмните истории около гроба на Васил Левски, до последния ден на живота си,

Той се самосъздава благодарение на своя корав, суров характер, силен инстинкт за живот

Привърженик на един благороден консерватизъм, който предизвиква уважение

Апостол, обречен на словото, оставящ непреходни книги

Поклонник на природната красота

с перо и слово, се бори срещу всякакви опити за ликвидиране на българската национална самобитност в угода на користи външни и вътрешни интереси.

В българската белетристика Николай Хайтов има свое запазено място като майстор на един труден жанр, какъвто е разказът, като сладкодумен представител на сказовата повествователна форма и най-вече като писател, у когото националното по-ярко се разкрива чрез регионалното и по този начин се включва в света на непреходните общочовешки ценности. Това силно проличава в книгата „Диви разкази“ (1967), в която Николай Хайтов е и художник, и народопсихолог.

През последните няколко години от живота си Николай Хайтов, чрез някакъв нов, невероятен взрив на енергия и работоспособност, успя да напише значими, необходими книги като „Време за разхвърляне на камъни“, „Който има ухо да чуе“, двутомника „Троянските в България“. Макар формално да ги причисляваме към публицистиката, те не отразяват само злобата на деня, а по същество са дълбоки, трагични размисли за съдбините на нашето отечество, все повече превръщащо се в лесна плячка на враждебни геополитически сили и интереси.

И неслучайно на 3 юли 2002 г. на опелото на писателя в софийската църква „Св. Седмочисленици“ Никола Радев нарече Николай Хайтов апостол, обречен на словото, оставящ непреходни книги. Всичко, излято изпод безпощадното му перо е откъртено от душата, от нейните злачни и божествени недра и носи изутробната цялост на човека. След Иван Вазов той е единственият български писател, който се радва на всенародна слава. Тази слава ще расте от ден на ден и ще бъде наша утеха, надежда и вяра, че ще пребъдем като народ.

Източник: в. Труд

Николай ХАЙТОВ том 1

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

ШУМКИ ОТ ГАБЪР
и
ХВЪРКАТО КОРИТО

Николай ХАЙТОВ том 2

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

ДИВИ РАЗКАЗИ

Николай ХАЙТОВ том 3

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

БОДАИВАТА РОЗА
и
ВЪЛШЕВНОТО ОМЕДАЛО

Николай ХАЙТОВ том 4

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

ПРЕЗ СИТО И РЕШЕТО

Николай ХАЙТОВ том 9

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

ТРОЯНСКИТЕ КОНЕ В БЪЛГАРИЯ

Класа История

Николай ХАЙТОВ том 16

СЪЧИНЕНИЯ В СЕДЕМНАЙСЕТ ТОМА

ВРЕМЕ ЗА РАЗХВЪРЛЯНЕ НА КАМЪНИ
и
КОЙТО ИМА УХО, ДА ЧУЕ

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

1000 София
ул. "Стефан Караджа" № 7А

e-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

До: **Председателите на Тракийски дружества**

До: **Членове и симпатизанти на Тракийската организация и ТНИ**

Относно: Абонаментна кампания за в. „Тракия“ за 2025 г.

Уважаеми колеги,
Скъпи тракийци,

Започна абонаментната кампания за 2025 г. Абонаментът може да бъде извършен по електронен път на сайта на „Български пощи“ или в най-близкия пощенски клон, както и във фирма „ДОБИ ПРЕС“. **Каталожният номер на вестник „Тракия“ е 759. Стойността на годишен абонамент за 24 броя е 24.00 лева.**

Писаното слово е това, което ще остане след нас, затова призовавам ръководствата на дружества, членовете на Върховния комитет и на ТНИ да направят своя личен абонамент и да проявят алтруизъм като абонираат за вестника тракийските дружества, градските и читалищни библиотеки, местните общински власти, както и възрастни тракийци, нуждаещи се от подкрепа.

Създаден от нашите предци в далечната 1921 г., днес в. „Тракия“ е единствената трибуна със сериозни исторически и актуални публикации, която целогодишно отразява събитията, свързани с тракийската кауза, мероприятията, организирани на национално и регионално ниво. На всички нас се пада високата чест и отговорност да съхраним вестника, защото съдбата на тракийци е част от съдбата на България, към която нямаме право да сме безучастни.

Едногодишният абонамент е най-сигурният начин вестник „Тракия“ да достигне до своите членове, до държавни и общински институции и библиотеки, и да участва в борбата за тракийската кауза.

С уважение,
д-р В. Иванова
Гл. редактор на в. „Тракия“

8 септември 2024 г.
гр. София

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец октомври:

- Анка Атанасова – Свиленград 1 октомври 1947 г.
- Георги Димитров 2 октомври 1957 г.
- Проф. Светозар Елдъров – София ... 3 октомври 1956 г.
- Иринка Петрова – Исперих 6 октомври 1944 г.
- Д-р Георги Йорданов – Пловдив 12 октомври 1956 г.
- Росица Тодорова – Павликени 12 октомври 1959 г.
- Елена Василева – Исперих 15 октомври 1951 г.
- Проф. Георги Янков 15 октомври 1946 г.
- Чавдар Георгиев – София 18 октомври 1955 г.
- Радка Стоянова – Средец 24 октомври 1941 г.

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

1000 София
ул. "Стефан Караджа" № 7А

e-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
ИНЖ. ИВАН КИЧЕВ
КМЕТ НА ОБЩИНА СРЕДЕЦ
ДО
ДИНКО ЦЪЦАРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОС СРЕДЕЦ

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

ОТ

СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ Г-Н КИЧЕВ, УВАЖАЕМИ Г-Н ЦЪЦАРОВ,

Позволете ми от свое име, от името на Съюза на тракийските дружества в България и на стотиците наши членове да Ви поздравя с Празника на гр. Средец, който отбелязвате на 21 септември 2024 г.

Градът, който ръководите, е едно от важните средища на тракийските бежанци, прогонени от родните си места и намерили тук своя пристан и спокоен дом. В този смисъл гр. Средец е част от историческата и културна история на тракийските българи, част от паметта на България. Високо ценим ползотворното сътрудничество между Община Средец и Съюза на тракийските дружества в България, чиято цел е опазване на дълговечната историческа памет и наследство. Градът Ви е родил много честни и отдадени на делото тракийци, които са гордост не само за Вас и гражданите му, но и за нашата организация.

Пожелавам Ви здраве, воля и амбиция да продължите да работите за успешното развитие на град Средец и за благо на неговите жители.

Честит празник!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

14 СЕПТЕМВРИ 2024 г.
гр. СОФИЯ

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

1000 София
ул. "Стефан Караджа" № 7А

e-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
БОРАН ХАДЖИЕВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

ОТ

СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ Г-Н ХАДЖИЕВ,

Позволете ми от свое име, от името на Съюза на тракийските дружества в България и на стотиците наши членове да Ви поздравя с 60-годишнината от обявяването на Чепеларе за град.

Градът, който ръководите, е с древна история и богато културно наследство, средище на Тракийската революционна дружина на Капитан Петко войвода (1878-1879), на чиято дейност са посветени Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“. Празниците, на които имаме честта да сме съорганизатори заедно с Община Чепеларе, се утвърдиха трайно в културния календар на двете институции. За шеста поредна година ще почетем българския национален герой, който се издига до най-възвишения идеал за свобода и независимост на България и за мир на Балканите.

Под Ваше ръководство и със съдействието на екипа Ви Чепеларе се утвърди като модерна туристическа дестинация и бързо развиващ се град с духовни средища и културни институции.

Пожелавам Ви здраве, воля и амбиция да продължите да работите за Чепеларе и неговите граждани.

Честит празник!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

14 СЕПТЕМВРИ 2024 г.
гр. СОФИЯ

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОРУЕВ] Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67; Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светла ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат) Златка МИХАЙЛОВА и Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовеград).

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

НАЦИОНАЛНИ ХАЙДУШКИ ПРАЗНИЦИ „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“

За шеста поредна година в родопския град Чепеларе се проведеха Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“, организирани от Община Чепеларе, Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт.

На 14 септември пред паметника на легендарния войвода се състоя официалното откриване с церемония по произнасяне на слова, възстановка по посрещане на Войводата и поднасяне на венци и цветя.

Участие в празниците взеха председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, кметът на Община Чепеларе Боран Хаджиев, заместник областният управител Красимир Даскалов, членовете на ВК на СТДБ: Краснодар Беломорски – зам.-председател на ЦР на СТДБ, проф. Св. Елдьров и Стоян Райчевски, депутатът д-р Красимир Събев, тракийци, гости и граждани на Чепеларе.

Кметът Община Чепеларе **Боран Хаджиев** откри тържествата със слово, в което припомни факти за подвизите на Капитан Петко войвода като закрилник на родопчани.

Председателят на СТДБ **Кр. Премянов** приветства домакините, поздрави ги с 60-годишнината от обявяването на Чепеларе за град и връчи поздравителен адрес на кмета Хаджиев. В словото си той подчерта, че великият революционер, борецът за свобода на Тракия и Родопите – Петко войвода е пример за родолубие, достойнство и мъжество, и откри важното място на Националните хайдушки празници „Капитан Петко войвода“ в календара на Тракийската организация.

Пристигането на Капитан Петко и не-

говата чета бе пресъздадено пред паметника на Войводата на ул. „Васил Дечев“, в непосредствена близост до мястото, където се е помещавал щабът му. Във възстановката участваха ДТС към НЧ „Родопска искра 1880“ – Чепеларе, Гайдарски състав „Петко Войвода“, Сдружение „Родопски хайдутини“ и др.

Последва тържествено шествие към площад „Олимпийски“ в центъра на Чепеларе, където програмата продължи с представяне на пътеводител и кратък филм на видео стена, реализирани по проект „Мост на културното наследство на МИГ Преспа и МИГ Ардино-Джебел“, изложба на автентични оръжия и богата

концертна програма на самодейни състави от общините Чепеларе, Лъки и Баните и програма за деца.

В градската градина бяха представени фотодокументалната изложба „Тракийската епопея. Борба за свободата на тракийските българи“ и том II на Енциклопедия „Тракия“.

Изложбата беше представена от **проф. д.и.н. Светлозар Елдьров**, член на УС на ТНИ и един от авторите ѝ. С илюстрации и кратки исторически текстове тя разказва за миналото на тракийските българи след 1878 г. до 30-те години на XX век: за усилията им за изграждането на училища и църкви; за участието им в легалната и въоръжена борба за национално освобождение и единение; за етнодемографските промени в Източна и Беломорска Тракия в резултат на политиката на Османската империя за тяхното обезбългаряване и за противодействието от

българска страна с различни политически и дипломатически средства. Фотоси и архивни документи представят разорението на тракийските българи през 1913 г. и бежанския въпрос след втората национална катастрофа. Прогонени от родния край и намерили подслон в България, тракийските бежанци се организират, за да защитават своите човешки, социални и имуществени права. За тяхната дейност разказват три от паната в изложбата. Те съживяват образите на видни фигури на тракийското движение и представят масовите тракийски прояви от 20-те и 30-те години на XX век. Техните потомци днес пазят паметта за героите и мъчениците на Тракия, прекланят се пред техния подвиг и предават на поколенията завета „Не забравяйте, но не отмъщавайте“.

Експозицията е подготвена от Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт в партньорство с Държавна агенция „Архиви“, Регионален исторически музей – Бургас, Регионален исторически музей – Кърджали. Неини автори са проф. дин Светлозар Елдьров, Стоян Райчевски, проф. д-р Боряна Бужашка, доц. д-р Ваня Стоянова. Дизайнът и предпечатната подготовка са дело на художника Михаил Танев.

Стоян Райчевски представи том II на Енциклопедия „Тракия“, като акцентира на значимостта на изданието, което е безценен носител на историческата памет за етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. Той запозна присъстващите с редакционната колегия и авторите на том II – изследователите Стоян Райчевски, доц. д-р Валентина Ганева-Райчева, д-р Ваня Иванова, доц. д-р Наталия Рашкова и доц. д-р Георги Митринов, които са работили върху статии за поминъка на българите в Тракия, тяхното народно облекло, календарните им обичаи и жилищната архитектура, говорното богатство на българите от Южна Тракия, Странджа и Родопите, словесното им фолклорно творчество, представено чрез приказна и неприказна проза, фолклорната музикална култура, биографични статии на изтъкнати записвачи и учени етномузиколози, за изявени музикални изпълнители, читалища към съществуващите тракийски дружества, песенните и танцови фолклорни състави, чрез които тракийци съхраняват и разпространяват богатото фолклорно наследство, тракийските фолклорни събори.

Екземпляр от том II на Енциклопедия „Тракия“ бе подарен на кметството в гр. Чепеларе.

От името на СТДБ и на ТНИ бяха поднесени венци и цветя пред паметника на Капитан Петко войвода.

